

STROOM en het ENERGIEAKKOORD

(April 2013)

1. Inleiding

- Sinds 2011 wordt op het Ministerie van Economische Zaken gewerkt aan het wetgevingsagenda-traject STROOM. Deze wetgevingsagenda geeft uitvoering aan het Energierapport 2011 en het Regeerakkoord Rutte II en zal de ook de uitkomsten van het Energieakkoord (SER) meenemen, voor zover die aanleiding geven tot aanpassingen in wetgeving.
- Daarnaast zal vanuit STROOM input worden gegeven voor het proces bij de SER; dit ter informatie en versterking van het SER proces en met de mogelijkheid tot valideren en aanvulling vanuit de werkgroepen SER. De planning van STROOM is ook afgestemd op de planning van het SER-akkoord zodat uitkomsten van het SER-akkoord die omzetting in wetgeving vragen, meegenomen kunnen worden in het wetgevingstraject zelf.
- In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op:
 - de opzet, doelen en proces van de wetgevingsagenda,
 - de weerslag van de discussies tot dusver over drie inhoudelijke onderwerpen met veel overlap met het SER-traject (inrichting en taken netbeheer, tariefregulering en consumentenbescherming),
 - de te onderscheiden vormen van kleine netten, en
 - de planning.

2. De wetgevingsagenda STROOM

- STROOM is opgezet als een wetgevingsagenda die samenhang en consistentie verschaft aan verschillende wetsvoorstellen die los van elkaar en met een verschillend tijdpad worden voorbereid en in procedure worden gebracht.
- De voor de SER relevante componenten zijn:
 1. Een verzamelwetsvoorstel tot wijziging van de vigerende Gas- en Elektriciteitswet ter implementatie van onderdelen van het energierapport. In het voorstel is onder meer het schrappen van de bovengrens van 5000 kWh voor het terugleveren van energie (salderen) opgenomen. Deze maatregel maakt het voor huishoudens mogelijk om onbeperkt te salderen. Andere onderwerpen zijn: gaskwaliteit, certificering van duurzame energie en een aanpassing van het voorstel voor directe lijnen. Het wetsvoorstel is aan de Tweede Kamer aangeboden, de Tweede Kamer heeft verslag uitgebracht en op 20 maart is de beantwoording van de vragen aan de Kamer gestuurd. Een wetgevingsoverleg staat gepland voor 3 juni. Het verzamelwetsvoorstel zal naar verwachting op 1 januari 2014 in werking treden.
 2. Een algehele herziening en samenvoeging van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998, teneinde te komen tot één nieuwe wet: de Gas- en Elektriciteitswet 2015. Deze wet zal duidelijker en eenvoudiger zijn, met minder regeldruk voor bedrijven en minder lasten voor de overheid. Een wet, bovendien, die op inzichtelijke wijze geënt is op de Europese wetgeving en die de transitie naar een duurzame energiehuishouding optimaal ondersteunt. Streven is de nieuwe wet op 1 januari 2015 in werking te laten treden.
 3. De experimenten AMvB. Onderdelen van de bestaande wet- en regelgeving (o.a. taak- en rolverdeling en tariefregulering) zouden onbedoeld barrières op kunnen werpen voor de ontwikkeling van lokale energieproductie. In de Elektriciteits- en Gaswet is een bepaling opgenomen die ertoe strekt belemmerende regels bij wijze van experiment buiten werking te stellen. Dat wordt geregeld door middel van een AMvB die naar verwachting 1 januari 2014 inwerking zal treden. De uitkomsten van deze experimenten kunnen dus niet worden gebruikt bij de lopende algehele herziening, maar zullen – als daar noodzaak toe bestaat - de nieuwe Gas- en Elektriciteitswet wijzigen.

4. Een wetsvoorstel over het uitgiftebeleid van vergunningen voor wind op zee. Het project wind op zee raakt verder aan twee onderdelen van de Elektriciteits- en Gaswet en zal voor die onderdelen worden betrokken bij de algehele herziening van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998: de taken van de netbeheerder (verantwoordelijkheid voor de aanleg en het beheer van een net op zee) en de tariefregulering (hoe de kosten worden verdeeld).
- De eerste drie componenten (verzamelwetsvoorstel, algehele herziening en experimenten-AMvB) hebben een verschillend tijdspad. In het verzamelwetsvoorstel worden acute knelpunten weggenomen; de herziening strekt tot een heldere wet waarbij de beleidsmatige hoofdlijnen worden neergezet; de experimenten moeten input opleveren voor mogelijk toekomstige wijzigingen van die nieuwe wet. Uitkomsten van het Energieakkoord kunnen worden meegenomen zowel in de algehele herziening als in de experimenten-AMvB.
 - Naast genoemde componenten valt onder de wetgevingsagenda STROOM mogelijk een wetsvoorstel teneinde minderheidsprivatisering van TenneT en Gasunie mogelijk te maken; politieke besluitvorming over dat onderwerp wordt afgewacht.
 - Ook wordt gewerkt aan een wijziging van de Wet belastingen op milieugrondslag die ertoe strekt decentrale opwekking via fiscale voordelen te stimuleren. Deze maatregel is aangekondigd in het Regeerakkoord. Eind 2012 en begin dit jaar heeft EZ hierover marktpartijen én de SER geconsulteerd. Dit traject loopt iets op het SER-traject vooruit omdat deze maatregel anders een jaar vertraging oploopt.

3. Stroomlijnen, optimaliseren en moderniseren

- STROOM staat voor **stroomlijnen**, **optimaliseren** en **moderniseren**.

a. Stroomlijnen

- De Elektriciteitswet en de Gaswet sluiten niet goed aan op de Europese regelgeving; en omdat het energiebeleid steeds nadrukkelijker vorm krijgt in de Europese context levert dit in toenemende mate problemen op. Beleid en begrippenkader dienen zoveel mogelijk aan te sluiten bij Europese regelgeving, zonder afbreuk te doen aan nationale belangen en systematiek. Daarbij moet helder worden gemaakt welke bepalingen implementatie betreffen en welke niet.
- De Elektriciteits- en Gaswet gebruiken andere concepten dan die gehanteerd worden in de generieke Algemene wet bestuursrecht en in het Burgerlijk Wetboek (consumentenregelgeving).
- Ten slotte bestaan er (onverklaarbare) verschillen tussen de Elektriciteitswet en de Gaswet, hetgeen tot juridische complicaties en onduidelijkheden leidt. Bepalingen in de twee wetten die zien op dezelfde materie of situatie zouden moeten worden herschreven tot één bepaling die beide zaken dekt. Noodzakelijk geachte verschillen tussen elektriciteit en gas worden benoemd en beargumenteerd.

b. Optimaliseren

- Beide wetten zijn veelvuldig gewijzigd en daardoor is een ingewikkeld wetgevingscomplex ontstaan, dat hoge administratieve, bestuurlijke en toezichtslasten met zich mee brengt. Wijzigingen, die vaak na veel parlementaire discussie tot stand zijn gekomen, hebben afbreuk gedaan aan de inzichtelijkheid, structuur en consistentie en daardoor is de wetgeving ook minder effectief geworden. Zulke wetgeving past niet bij een slagvaardige, kleine en efficiënte overheid.
- In april 2012 heeft de NMa in opdracht van EZ een evaluatie gedaan van de wetten om te bezien in hoeverre het beleid, gegeven haar doelstellingen (betaalbaar, betrouwbaar en schoon), effectiever en efficiënter kan worden vormgegeven. Het gaat dan hoofdzakelijk om deregulering, dejuridisering, vermindering van de uitvoerings- en toezichtslasten en

vermindering van de administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten. De uitkomsten van de evaluatie worden in STROOM verwerkt.

- Het project zal naar verwachting een aanzienlijke vermindering van regeldruk mogelijk maken. Doelstelling is een reductie van 25%, aansluitend op de kabinetsdoelstellingen.

c. Moderniseren

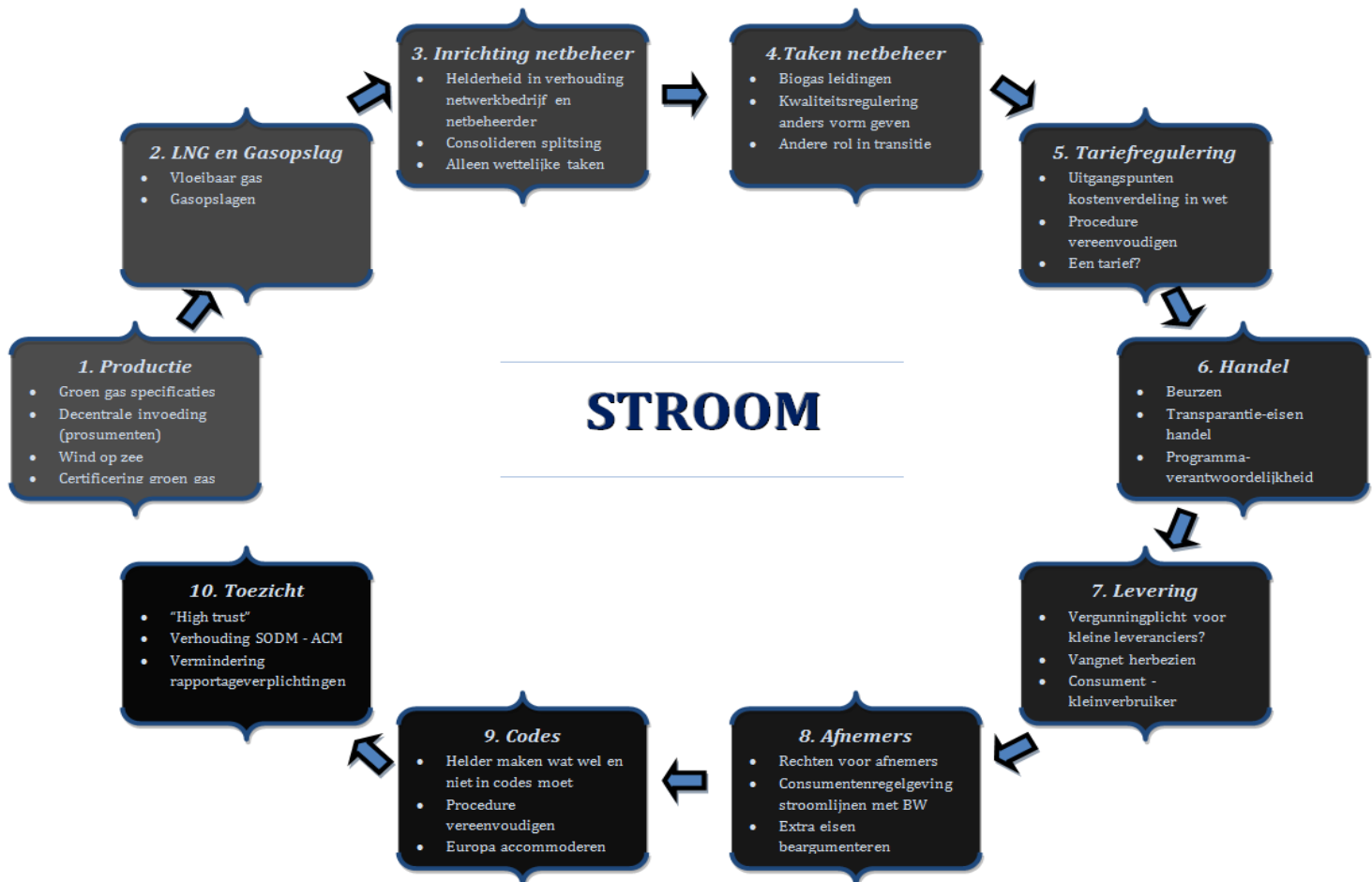
- Onder deze noemer worden substantiële beleidsinhoudelijke wijzigingen in de wetgeving doorgevoerd. De Elektriciteitswet en de Gaswet zijn geschreven als sturingsinstrumenten om marktwerking te introduceren, dat wil zeggen de omwenteling van een aanbod- naar een vraaggestuurde energievoorziening. De nieuwe wetgeving zal een tweede omwenteling - die van de energietransitie - moeten ondersteunen - of althans een kader bieden waar toekomstige beleidswensen relatief eenvoudig in kunnen worden ingepast.
- In dat kader krijgen beleidsvoornemens uit het Energierapport 2011, het Regeerakkoord Rutte II en onderdelen van het Energieakkoord hun beslag in wetgeving.
- Om de energietransitie te ondersteunen, moet deze wetgeving, ten eerste, kaderstellend van aard zijn en helderheid bieden op hoofdlijnen; ten tweede moet zij ruimte bieden voor innovatie; en ten derde moet de zij een proces faciliteren van overdragen van bevoegdheden aan de sector naarmate verantwoordelijkheden waar worden gemaakt.

4. Doelen wetgevingsproces STROOM

- De energietransitie vereist een relatiepatroon waarin partijen samenwerken, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, bij het realiseren van gedeelde doelstellingen. Het uitgangspunt daarbij is dat de energievoorziening een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid en de sector (in brede zin) is.
- Het wetgevingsproces van STROOM is hierop ingericht. Het gaat om een traject dat inzet op gedeelde nieuwe inzichten, een breed draagvlak en gedeelde verantwoordelijkheid. Naast de gebruikelijk gesprekken en geplande internetconsultaties is bij de inrichting van het wetgevingsproces gezocht naar vormen waarbij participatie en interactie voorop staan, zoals ronde tafels, input via een LinkedIn-groep (inmiddels ruim 1100 leden) en een (nog te plannen) congres. Het SER-traject past hier goed bij; interactie kan beide trajecten versterken. De doelen van het wetgevingsproces zijn drieledig:
 1. Eerste doel van het proces is om een solide en goed onderbouwd wetsvoorstel aan de Tweede Kamer voor te leggen. Daarvoor is ruime inbreng van professionals uit de energiesector onontbeerlijk; zij beschikken over de vakmatige kennis en zij hebben goed zicht zowel op bestaande knelpunten als op ontwikkelingen in de sector.
 2. Tweede doel is een wet die als leidend principe door alle *stakeholders* gedragen wordt. Daarvoor is het belangrijk het proces zó in te richten dat alle onderwerpen aan de orde komen én dat gedurende het proces het onderlinge begrip en vertrouwen - niet alleen tussen de overheid en de anderen, maar tussen alle *stakeholders* - groeien en daardoor ook het commitment van alle *stakeholders* aan de uitkomst. Naar verwachting zal dit proces ook kunnen leiden tot een voorspoedige plenaire behandeling van het wetsvoorstel, waarin het wetsvoorstel niet ingrijpend gewijzigd hoeft te worden.
 3. Derde doel is het vergroten van het onderling vertrouwen, niet alleen rond dit voorstel, maar ook voor het vervolg. Immers, in de mate dat een collectief van *stakeholders* ontstaat dat in staat blijkt te zijn om niet alleen ieders eigenbelang maar ook publieke doelen adequaat te dienen, genereert ze publieke legitimiteit.

5. Inhoud algehele herziening

- De Elektriciteitswet en de Gaswet zullen worden samengevoegd tot één wet. De voorgenomen hoofdstukindeling volgt grofweg de energieketen: productie, opslag, transport, handel en levering. Streven is te komen tot één onderliggende AMvB en één ministeriele regeling met elk dezelfde hoofdstukindeling.
- De hoofdstukindeling en belangrijke aandachtspunten zijn hieronder weergegeven.

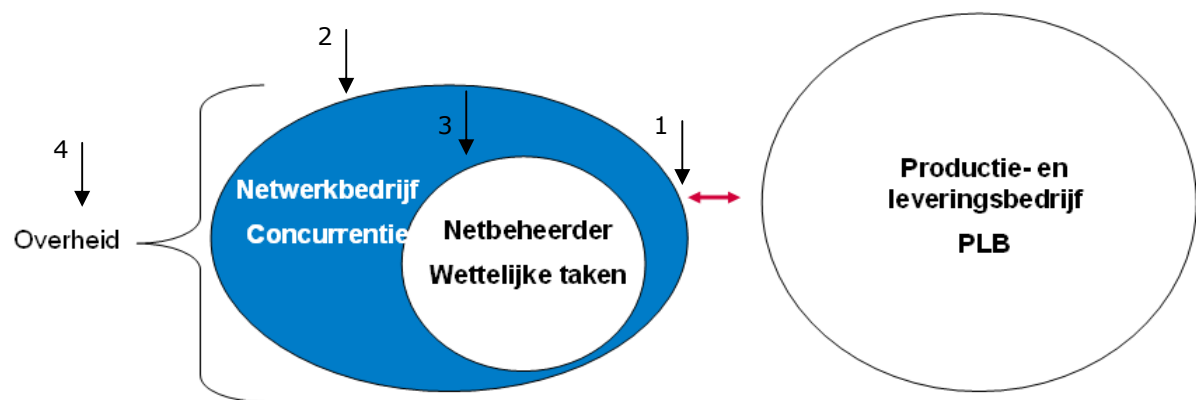
- De belangrijkste onderwerpen uit de algehele herziening voor de SER zullen nader worden toegelicht. Het betreft hier een weergave die kan worden beschouwd als een samenvatting van de LinkedIn-groepen, de ronde tafels en de gesprekken die met *stakeholders* zijn gevoerd. Gelijktijdig met deze notitie zullen deze hoofdlijnen wederom via LinkedIn nader worden bediscussieerd met betrokkenen. Onderstaande beschrijving betreft dus een tussenstand.

5.1. Inrichting en taken netbeheerder

- De netbeheerder is de vennootschap die op grond van de Elektriciteitswet 1998 of de Gaswet is aangewezen als netbeheerder. Deze netbeheerder beschikt over het eigendom van het net, beheert het net, voert alleen de wettelijke taken uit die zijn vastgelegd in de Elektriciteit- en Gaswet en brengt hiervoor door de NMA gereguleerde tarieven in rekening.
- Het netwerkbedrijf is de groep waarvan de netbeheerder als groepsmaatschappij deel uit maakt, de *holding*. Dit bedrijf mag commerciële activiteiten verrichten zolang deze niet strijdig zijn met het beheer van het net en geen productie, handel of levering van elektriciteit of gas betreffen. Deze commerciële activiteiten van het netwerkbedrijf moeten

verband houden met infrastructurele of aanverwante activiteiten (niet-wezensvreemde activiteiten). Het netwerkbedrijf is in publieke handen.

- Bovenstaand vindt zijn weerslag in vier "verboden":
 1. Het "**groepsverbod**" bepaalt dat in een netwerkbedrijf (NWB) geen productie- of leveringsactiviteiten mogen worden ontplooid. Voor de landelijk netbeheerders zijn onafhankelijkheidseisen opgenomen in de richtlijnen en dus een Europese verplichting; voor regionale netbeheerders is het nationaal beleid;
 2. Het "**verbod op nevenactiviteiten**" bepaalt dat een NWB geen activiteiten mag verrichten die in strijd kunnen zijn met het belang van het beheer van het net. Daarom mag een NWB alleen infrastructurele of aanverwante activiteiten uitoefenen en mag een netbeheerder zich niet aansprakelijk stellen voor schulden van de netwerkgroep;
 3. Het "**concurrentieverbod**" bepaalt dat de netbeheerder geen activiteiten mag uitoefenen in concurrentie met andere partijen, m.a.w. dat de netbeheerder over het algemeen alleen wettelijke taken mag verrichten tegen een gereguleerd tarief in monopolie.
 4. Het "**privatiseringsverbod**" bepaalt dat de aandelen in een netbeheerder of rechten op een net direct of indirect in handen van de overheid zijn.
- Het groepsverbod voor regionale netbeheerders en het verbod op nevenactiviteiten maakt onderdeel uit van procedure bij de Hoge Raad/Europese Hof wegens vermeende strijd met de vrij verkeer bepalingen uit het Europese recht; de splitsingsrechtszaken. De uitspraak wordt verwacht voor de zomer van 2013.
- Elk van deze verboden ziet op een grens: (1) de grens tussen een PLB en een NWB, (2) de grens tussen NWB en andere ondernemingen, (3) de grens tussen NWB en netbeheerder en (4) de grens tussen publiek en - mogelijk - privaat.

concurrentieverbod; de scheiding tussen netbeheerder en netwerkbedrijf. Deze regels zijn gesteld ten behoeve van de leveringszekerheid, de transparantie in de markt en een *level playing field* voor nieuwe toetreders (geen misbruik van eigendom net of kruissubsidiëring van gereguleerde naar commerciële activiteiten).

- Deze inrichtingseisen worden door netbeheerders en netwerkbedrijven als knellend ervaren. Netbeheerders willen in het licht van de transitie meer taken uitvoeren dan waartoe zij wettelijk verplicht zijn, ook zaken die eventueel door marktpartijen zouden kunnen worden uitgevoerd, maar waar dat niet van de grond komt. Maar omdat een groot deel van de netbeheerder wordt gefinancierd uit gereguleerde tarieven, zien commerciële partijen dit als oneigenlijke concurrentie; kosten voor commerciële activiteiten slaan dan neer in gereguleerde, gesocialiseerde tarieven. Hier zit een spanning tussen 'synergievoordelen' en 'concurrentievoordelen'.
- Uitgangspunt in de herziening blijft dat de netbeheerder alleen wettelijke, gereguleerde taken uitvoert en dat het netwerkbedrijf commerciële activiteiten ten behoeve van de

transitie mag uitvoeren. Het netwerkbedrijf kan dus concurreren met andere marktpartijen, maar hier moet een *level playing field* worden gecreëerd om de transitie te laten slagen.

Heldere rol- en taakverdeling is onontbeerlijk. Drie elementen zijn daarbij van belang:

- Risico's in de groep mogen niet terugslaan op de netbeheerder; het net mag niet als onderpand worden gegeven voor leningen die voor commerciële doeleinden worden aangetrokken. Dividend dat uit de netbeheerder naar het netwerkbedrijf vloeit, kan worden overigens *wel* worden ingezet voor commerciële activiteiten, maar dat besluit is aan de aandeelhouder.
 - Concurrentievoordelen voor de groep ten opzichte van andere marktpartijen moeten worden voorkomen. Informatie die een netbeheerder tot zijn beschikking heeft en die nuttig is voor de energietransitie (bijvoorbeeld ten behoeve van energiebesparingdiensten) moet openbaar moeten worden gemaakt en beschikbaar komen voor alle marktpartijen.
 - Er moet geen sprake zijn van kruissubsidiëring; heldere toerekening van kosten aan commerciële en gereguleerde activiteiten.
- Concreet houdt dit in dat:
 1. Groepsverbod en privatiseringsverbod voor regionale netbeheerders blijven onverkort van toepassing.
 2. Ten aanzien van het verbod op nevenactiviteiten wordt inzichtelijk gemaakt welke commerciële activiteiten in het netwerkbedrijf kunnen worden uitgevoerd ten behoeve van de transitie. Het netwerkbedrijf moet geen concurrentievoordelen hebben ten opzichte van andere marktpartijen; *level playing field*.
 3. Het concurrentieverbod wordt omgeschreven naar een regel die bepaalt dat een netbeheerder alleen wettelijke, gereguleerde taken mag uitvoeren.
 4. Onderzocht wordt welke taken in het licht van de transitie aan netbeheerders moeten worden opgedragen. Hierbij valt te denken aan de aanleg en het beheer van een net op zee, het aanleggen en beheren van leidingen voor biogas en het regionaal balanceren. De netbeheerder moet informatie die nuttig is voor de energietransitie openbaar maken.
 5. Bezien wordt de mogelijkheid om een zekere mate van flexibiliteit in de taken van de netbeheerder in te bouwen door bepaalde taken tijdelijk bij AMvB toe te kennen teneinde zaken die niet door de markt worden opgepakt toch van de grond kunnen komen. Deze taken zijn gereguleerd, maar daar wordt geen wettelijk monopolie aan toegekend, zodat ook marktpartijen deze taak kunnen oppakken. Na 5 jaar wordt bezien of de taak aan de netbeheerder wordt toegekend of aan de markt.

5.2 Tariefregulering

- Een netbeheerder voert wettelijke taken uit en berekent de kosten daarvan door in de tarieven die door de NMa worden vastgesteld. De kosten worden over het algemeen verrekend in de transporttarieven, waarmee ze over alle afnemers worden omgeslagen (gesocialiseerd). Kleinverbruikers zien dit terug in de stijging van hun capaciteitstarief; een tarief dat gebaseerd is op de grootte van de aansluiting. Enkele taken worden individueel in rekening gebracht.
- De investeringen in de infrastructuur zullen de komende jaren toenemen, onder meer als gevolg van de noodzaak meer duurzame energie in te passen (bijvoorbeeld net op zee) en de noodzaak om het net intelligenter te maken zodat het net en de energie efficiënter kunnen worden aangewend. Daardoor zullen de transporttarieven stijgen. Stijgende transporttarieven leiden tot koopkrachtverlies en tot afname van het concurrentievermogen.
- De structuur van de tariefregulering zoals die in de wet- en regelgeving is vastgelegd valt uiteen in drie onderwerpen: (1) kosten die voortvloeien uit de taken, (2) de wijze waarop die kosten worden verdeeld, en (3) het proces dat daarvoor wordt gevolgd. Maar deze structuur blijkt niet duidelijk uit de huidige wet- en regelgeving; bepalingen over tariefregulering staan

verspreid over verschillende onderdelen en niveaus van de regelgeving. Daarom wordt deze structuur duidelijker in de Elektriciteits- en Gaswet opgenomen.

- Ten aanzien van de kostenverdeling (2) zullen de uitgangspunten en keuzen die ten grondslag liggen aan de tariefregulering worden verduidelijkt, waarbij ook aangeven zal worden welke principes in Europese wet- en regelgeving zijn vastgelegd. Concreet gaat het hierbij bijvoorbeeld om het kostenveroorzakingsbeginsel, het cascademodel en het postzegeltarief.
- De tariefregulering wordt daarvoor doorgelicht om te bekijken:
 - Of en waar meer harmonisatie in Europa nodig is en hoe we hier waar het aan Europese regels ontbreekt zelf op vooruit moeten lopen.
 - Of als gevolg van de transitie en gegeven de uitgangspunten voor tariefregulering, de verdeling van tarieven over afnemers aangepast moet worden.
- In het licht van deze twee zaken is bij D-cision, ECN en de TU-Delft een onderzoek uitgezet dat zich richt op de volgende onderwerpen:
 - De netwerkkosten voor industriële grootverbruikers;
 - De belasting van decentrale opwekkers en lokale initiatieven op de elektriciteitsnetten en de daarbij horende kostenverdeling (obv kostenveroorzakingsbeginsel);
 - De tariefffecten van het vereenvoudigen van de tariefstructuur van TenneT, door zowel de transportdiensten als systeemdiensten voortaan af te rekenen op één enkele tariefdrager (kW-max per maand).
- Tevens zal het onderzoek verkennend aandacht besteden aan de tariefffecten van één tarief voor alle afnemers op hetzelfde spanningsniveau; de beleidsoptie om via aanpassing van de tarievensystematiek de tarieven van de regionale netbeheerders voor gelijksoortige afnemers gelijk te trekken. Op die wijze betalen alle afnemers in Nederland in gelijke mate mee aan de investeringen ten behoeve van de transitie. Momenteel worden de kosten die door een netbeheerder worden gemaakt verdisconteerd in de tarieven van die netbeheerder. Daardoor verschillen de tarieven van de regionale netbeheerder en de verwachting is dat die verschillen tussen netbeheerders groter kunnen worden.
- De reguleringsprocedure (3) is onlangs door de NMa geëvalueerd. Uit de evaluatie van de NMa komt een lijst van aanbevelingen, veelal gericht op het beperken van de uitvoeringslast en het vergroten van de investeringszekerheid. Deze worden in STROOM meegenomen. Hierbij gaat het met name om het verminderen van het aantal besluitmomenten en het vergroten van de investeringszekerheid.

5.3. Levering en consumentenbescherming

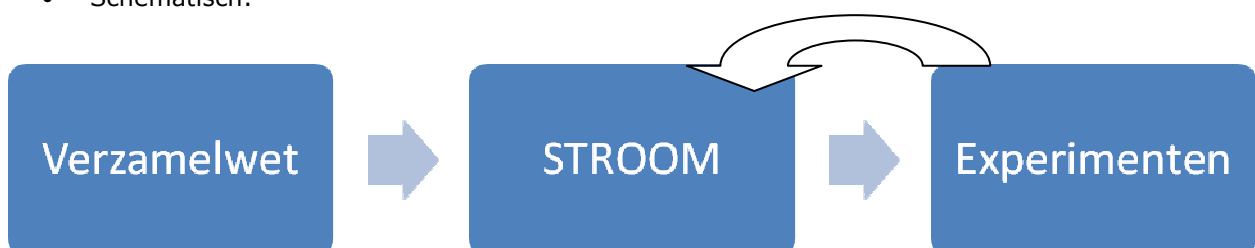
- Er spelen op het terrein van de consumentenbescherming vier belangrijke onderwerpen:
 1. kleinverbruikers - consumenten
 2. vergunningstelsel
 3. vangnet
 4. transparantie en eenvoudige rekening
- Het voorstel is om het begrip consument (definitie BW) te gebruiken waar het gaat om bescherming, en het begrip kleinverbruiker te gebruiken waar het om organisatorische en technische bepalingen gaat. De eisen in de wet die gaan over consumentenbescherming slaan dan voortaan alleen nog op consumenten zoals ook in het BW wordt gehanteerd.
- In het kader van regeldrukvermindering is het vergunningstelsel voor leveranciers van kleinverbruikers onder de loep genomen en is het de bedoeling deze op een aantal punten aan te passen met name op het punt van lokale decentrale initiatieven waarbij de vergunning een onnodige ballast is voor zover bij die initiatieven de levering binnen het lokale initiatief plaatsvindt en niet aan derden.
- Ter bescherming van consumenten worden leveranciers in de energiewetgeving verplicht redelijke tarieven en voorwaarden te hanteren: "vangnetregulering". Het voornemen is om in de wet een horizonbepaling op te nemen die regelt dat het vangnet na een bepaalde

periode automatisch vervalt, tenzij marktomstandigheden aanleiding geven om het vangnet te behouden.

- Transparantie van de energierekening. In overleg met betrokken partijen wordt gewerkt aan een eenduidig kader rondom informatieverplichtingen, eenduidige facturen en transparante voorwaarden. Het gaat onder andere om de volgende onderwerpen: afschaffen gasregiotoeslag, gelijktrekken schakelmomenten (dag/nacht), eenduidige formuleringen op nota's/contracten, uniformering tarief netbeheerders en vermindering kostencomponenten. Daarbij wordt in het kader van de tariefregulering gezien of de verschillende tarieven tussen regionale netbeheerders kunnen worden geüniformeerd.

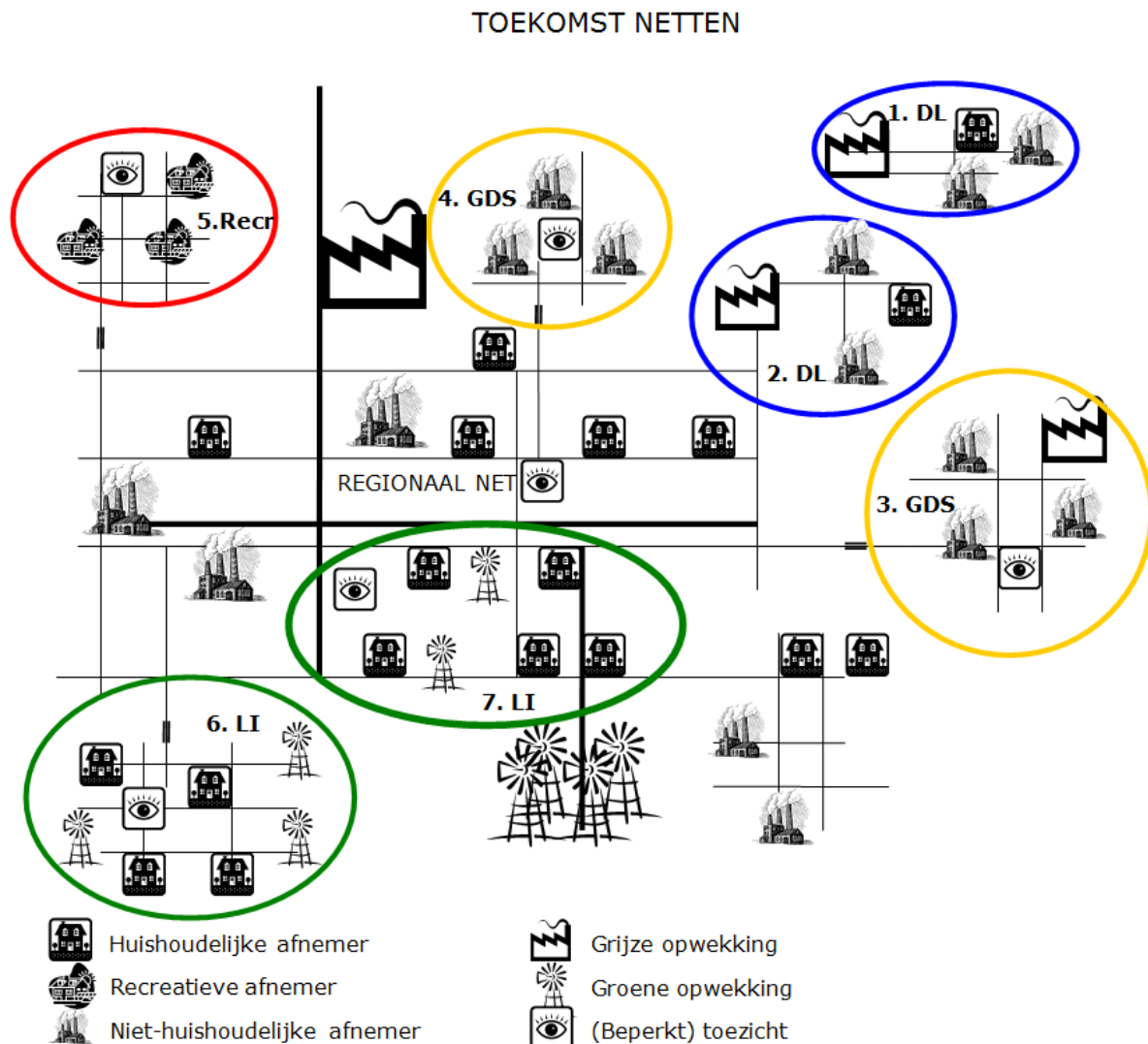
6. Initiatieven die de transitie ondersteunen | Experimenten-AMvB

- Bovengenoemde uitgangspunten zullen hun weerslag vinden in de nieuwe Gas- en Elektriciteitswet. Maar veel vragen blijven hiermee onbeantwoord zoals: hoe zal in de toekomst de rolverdeling moeten zijn tussen netbeheerders, leveranciers en ESCO's bij slimme netten; wie moet een rol spelen bij het faciliteren van initiatieven van burgers/coöperaties; moeten er dynamische capaciteitstarieven komen teneinde de transitie te stimuleren; moet het postzegeltarief worden losgelaten en moeten er afstandafhankelijke tarieven komen?
- Niemand heeft nog het antwoord op die vragen. Daarvoor moeten er initiatieven worden ontplooid en gestimuleerd. Veel initiatieven kunnen al worden vormgegeven binnen de kaders van de huidige wetgeving, maar sommige van deze initiatieven zullen aanlopen tegen wettelijke beperkingen uit Europese of nationale wetgeving.
- Voor zover het Europese recht ruimte laat en nationale regels belemmerend werken zal door middel van de Experimenten-AMvB ruimte worden geboden aan die initiatieven om af te kunnen wijken van de wet, teneinde duurzame decentrale energie te stimuleren; een experiment.
- Het voornemen is om in de algehele herziening deze Experimenten-AMvB een blijvend karakter te geven en de delegatiegrondslag te verruimen opdat toekomstige innovaties niet onnodig worden gefrustreerd door wettelijke bepalingen; de AMvB creëert aldus een ventiefunctie voor het generieke wettelijke kader. Dit betekent overigens wel dat alleen erkende experimenten kunnen afwijken van de wet; toekomstige *green deals*, *pilots* en proeftuinen zullen dus hun beslag moeten krijgen in een experiment voor zover deze experimenten raken aan de regelgeving.
- De effecten van de experimenten zullen pas na enkele jaren meetbaar zijn en kunnen dus niet in de algehele herziening worden meegenomen, maar in een toekomstige wijziging van de nieuwe wet.
- Het is belangrijk om vast te stellen waar geëxperimenteerd kan worden en waar wetgeving al ruimte laat. De Gas- en Elektriciteitswet zijn hoofdzakelijk "netbeheerders"-wetten. De wetten reguleren de netbeheerder en de tarieven die hij in rekening kan brengen. De verplichtingen aan leveranciers zijn beperkt; andere actoren worden vrijwel niet gereguleerd.
- Het staat deze actoren dus vrij om zelf keuzes te maken om pilots, experimenten of andere proeven te doen buiten de experimenten-AMvB om. Bij de evaluatie van de experimenten die in het kader van de AMvB zijn gedaan zullen de uitkomsten van deze 'vrije' experimenten worden betrokken. Alleen op die manier kan een adequate afweging plaatsvinden welke *structurele* aanpassingen in de wet moeten worden gedaan.
- Schematisch:

7. Toekomst netten

- De Elektriciteits- en Gaswet kennen verschillende soorten netten. Met name de regionale netten kennen nu al een aantal bijzondere soorten kleine netten – mede gebaseerd op de EU-richtlijnen. Op die regionale netten ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden op het net. Onderstaand overzicht geeft een schematische weergave hoe toekomstige kleine netten eruit zouden kunnen zien. In het kader van het Energieakkoord zijn met name de netten (6) en (7) relevant:

SOORTEN NETTEN:

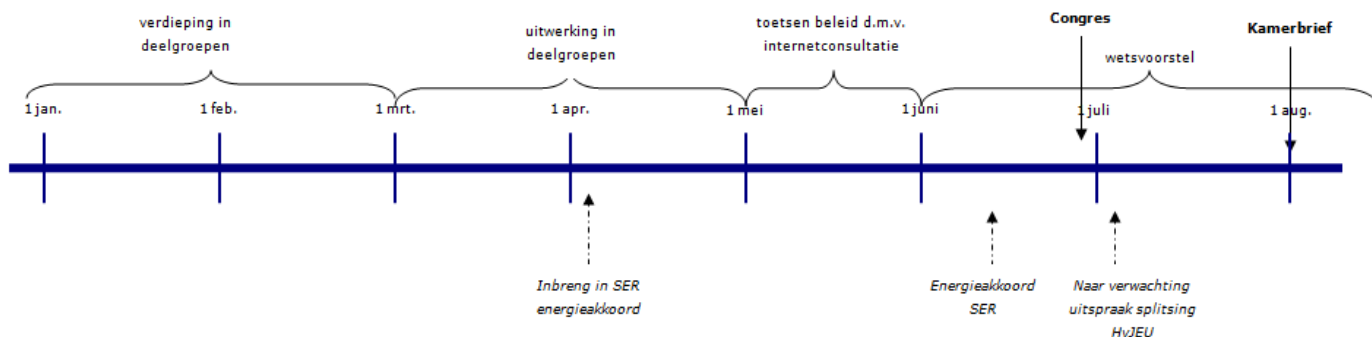
- Directe lijn => geïsoleerd systeem; *geen toezicht*;
- Directe lijn => afnemers uitsluitend verbonden via installatie één producent; *geen toezicht*;
- GDS met eigen opwekking => wettelijk max. 500, niet-huishoudelijke, één aansluiting;
- GDS zonder eigen opwekking => wettelijk max. 500, niet-huishoudelijke, één aansluiting;
- Recreatienetten;
- Duurzaam, klein net (ruimte in experimenten AMvB) => max. 500, huishoudelijke afnemers, één aansluiting, decentrale opwekking. Er zijn twee soorten: a) net is van afnemers of b) net is van regionale netbeheerder;

7. Duurzame samenwerking over net van netbeheerder. Hier zijn ook twee soorten:
- De afnemers hebben samen een duurzaam initiatief en salderen de opgewekte energie. Een vergunningplichtige leverancier regelt de zaken (Stopera Amsterdam). Netbeheerder heeft geen bijzondere taak. Geen noodzaak aanpassingen te doen in Gas- en Elektriciteitswet. Geen aanpassingen in taken netbeheer en tariefregulering; geen experimenten noodzakelijk. Wijziging van de Wet belastingen op milieugrondslag ("salderen voor de meter" deels mogelijk maken) kan hier impuls geven.
 - De afnemers willen samen met netbeheer afspraken maken; dynamisch capaciteitstarief, andere taak- en rolverdeling; *smart grids*; elektrisch vervoer, etc. (ruimte in experimenten-AMvB)

7. Planning

- De planning van STROOM is er op gericht om in 2013 een wetsvoorstel in procedure te hebben. Streven is dit wetsvoorstel op 1 januari 2015 inwerking te laten treden.
- Begin mei zal een beleidsnotitie via internetconsultatie worden voorgelegd aan de *stakeholders*. Na de consultatie van deze beleidsvoornemens is het voornemen om in de week van 15 tot 22 juni een congres te organiseren in samenwerking met de SER.
- In de begrotingsbehandeling van Economische Zaken heeft de Minister toegezegd in de zomer een beleidsbrief naar de Tweede Kamer te sturen. In die beleidsbrief kunnen de uitkomsten van het SER-traject worden betrokken voor zover deze leiden tot aanpassing van de Gas- en Elektriciteitswet.

Korte termijn

Middellange termijn

